

РЕШЕНИЕ

КАРАР

2026 елның 2 июне

Олы Ачасыр авылы

№ 38

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл жирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәне раслау хакында

«Гавами хакимиятнең бердәм системасында жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 24 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Олы Ачасыр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы, Олы Ачасыр авыл жирлеге Советы Регламенты нигезендә, Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл жирлеге Советы **карап итте:**

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында кушымта итеп бирелә торган нигезләмәне расларга.

2. Олы Ачасыр авыл жирлеге Советы карарларының үз көчен югалтуын танырга:

- «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл жирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәне раслау хакында» 2021 елның 04 мартындагы 31 номерлы;

- «Зеленодольск муниципаль районы Олы Ачасыр авыл жирлеге Советының 2021 елның 04 мартындагы 31 номерлы карары белән расланган Зеленодольск муниципаль районы Олы Ачасыр авыл жирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 2021 елның 16 сентябрэндәге 53 номерлы;

- «Олы Ачасыр авыл жирлеге Советының 2021 елның 4 мартындагы 31 номерлы карары белән расланган Олы Ачасыр авыл жирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында (Олы Ачасыр авыл жирлеге Советының 2021 елның 16 августындагы 53 номерлы карары белән кертелгән үзгәрешләр белән)» 2021 елның 20 декабрэндәге 64 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл җирлеге Советының 2021 елның 4 мартындагы 31 номерлы карары белән расланган Олы Ачасыр авыл җирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында (Олы Ачасыр авыл җирлеге Советының 2021 елның 16 сентябрэндәге 53 номерлы, 2021 елның 20 декабрэндәге 64 номерлы карары белән кертелгән үзгәрешләр белән)» 2023 елның 09 мартындагы 127 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында Советның 2021 елның 04 мартындагы 31 номерлы карары белән расланган нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» (Олы Ачасыр авыл җирлеге Советының 2021 елның 16 сентябрэндәге 53 номерлы, 2021 елның 20 декабрэндәге 64 номерлы, 2023 елның 09 мартындагы 127 номерлы карарлары белән кертелгән үзгәрешләр белән)» 2023 елның 10 августындагы 146 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында Советның 2021 елның 04 мартындагы 31 номерлы карары белән расланган нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» (Олы Ачасыр авыл җирлеге Советының 2021 елның 16 сентябрэндәге 53 номерлы, 2021 елның 20 декабрэндәге 64 номерлы, 2023 елның 09 мартындагы 127 номерлы, 2023 елның 10 августындагы 146 номерлы карарлары белән кертелгән үзгәрешләр белән)» 2023 елның 14 декабрэндәге 159 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл җирлеге Советының 2021 елның 4 мартындагы 31 номерлы карары белән расланган Олы Ачасыр авыл җирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» (Олы Ачасыр авыл җирлеге Советының 2021 елның 16 сентябрэндәге 53 номерлы, 2021 елның 20 декабрэндәге 64 номерлы, 2023 елның 09 мартындагы 127 номерлы, 2023 елның 10 августындагы 146 номерлы, 2023 елның 14 декабрэндәге 159 номерлы карарлары белән кертелгән үзгәрешләр белән)» 2026 елның 13 апрелдәге 32 номерлы карары.

3. Әлеге карарны Интернет челтәренә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре составындагы Зеленодольск муниципаль районы мәгълүмат сайтында (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>), шулай ук мәгълүмат стендларында: Олы Ачасыр авылы, Үзәк урамы, 46 йорт (җирлек хакимияте бинасы), Олы Ачасыр авылы, Кооператив урамы, 26 йорт (авыл мәдәният йорты бинасы) урнаштырырга.

Олы Ачасыр авыл җирлеге
башлыгы, Совет рәисе

И.М. Саттаров

Олы Ачасыр авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмә

Әлеге Нигезләмә Олы Ачасыр авыл жирлеге Советы депутатының (алга таба – депутат) хокукларын һәм бурычларын билгели, алар үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрен күздә тотат.

1 Маддә. Депутат статусының хокукый нигезе

1. Депутат статусы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Олы Ачасыр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы (алга таба – жирлек уставы), әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Депутат булып бермандатлы сайлау округы буенча муниципаль сайлауларда сайланган һәм Олы Ачасыр авыл жирлеге Советында (алга таба – жирлек Советы) Россия Федерациясе законнарында һәм муниципаль норматив хокукый актларда каралган вәкилләккә һәм башка вәкаләтләрен гамәлгә ашырырга вәкаләтле Россия Федерациясе гражданы тора.

3. Депутат үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә, жирлек Уставына һәм муниципаль норматив хокукый актларга, шулай ук сайлаучыларның мәнфәгатьләренә таяна.

4. Депутатка үз вәкаләтләрен тоткарлыксыз башкару өчен шартлар тәмин ителә.

5. Депутат үз статусын депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле булмаган эшчәнлек өчен файдаланырга хокуклы түгел.

2 Маддә. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутатлар үз вәкаләтләрен даими булмаган нигездә башкаралар, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт бурычларын үтәү белән бергә алып баралар, моңа жирлек уставында билгеләнгән очраклар керми.

2. Депутатка үз вәкаләтләрен даими булмаган нигездә гамәлгә ашыру өчен эш бирүче тарафыннан эш урынын (вазыйфасын) саклап калып, дөвамлылыгы жирлек уставы белән билгеләнгән чорга эштән азат ителү гарантияләненә.

3. Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә 10 проценты даими нигездә эшли.

3 Маддә. Депутат вәкаләтләре чоры

1. Депутатның вәкаләтләре чоры биш ел тәшкил итә.

2. Депутатның вәкаләтләре ул сайланган көннән башлана һәм яңа чакырылыш җирлек Советының тулы хокуклы составта беренче утырышын уздырган көннән туктатыла.

4 Маддә. Депутат статусына бәйлә чикләүләр, тыюлар

1. «Гавами хакимиятнең бердәм системасында җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очраклардан тыш, депутатлар Россия Федерациясе сенаторлары, Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасы депутатлары, Россия Федерациясе субъектларының закон чыгару органнары депутатлары була алмый, Россия Федерациясенең башка дәүләт вазыйфаларын, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт вазыйфаларын, шулай ук дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын һәм муниципаль хезмәт вазыйфаларын башкара алмый. (алга таба – 33-ФЗ номерлы Закон), башка федераль законнар белән.

2. Депутат, 33-ФЗ номерлы законда, башка федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, башка муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы депутаты яисә башка муниципаль берәмлекнең муниципаль берәмлеге башлыгы вәкаләтләрен бер үк вакытта башкара алмый.

3. Депутатлар Россия Федерациясенең коррупциягә каршы көрәш турындагы законнары белән билгеләнгән чикләүләрен, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәргә тиеш.

4. Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы депутатлар:

1) эшқуарлык эшчәнлеге белән шәхсэн яисә ышанычлы затлар аша шөгыйльләнергә;

2) коммерциячел яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашырга, түбәндәге очраклардан тыш:

а) сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән җирле үзидарә органында төзелгән беренчел һөнәр берлеге оешмасының сайланулы органы белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу, башка иҗтимагый оешманың, торақ, торақ-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез мөлкәт милекчеләре ширкәтенең съездында (конференциясендә) яисә гомуми җыелышында катнашу;

б) коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу (сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән җирле үзидарә органында төзелгән беренчел һөнәр берлеге оешмасының сайланулы органы белән идарә итүдә катнашудан, башка иҗтимагый оешманың, торақ, торақ-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез мөлкәт милекчеләре ширкәтенең съездында (конференциясендә) яисә гомуми җыелышында катнашудан тыш) Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы рәисенә алдан хәбәр итү белән;

в) Россия Федерациясе субъекты муниципаль берәмлекләре Советында, Муниципаль берәмлекләренең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә бирү;

г) оештыручысы (акционеры, катнашучысы) муниципаль берәмлек булган оешманың идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен муниципаль берәмлек исеменнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен йә муниципаль милектәге акцияләргә

(устав капиталындагы өлөшлөргө) идарэ итү тәртибен билгелөүчө муниципаль хокукый актлар нигезендэ түлөүсөз нигездэ бирү;

д) федераль законнарда каралган башка очрактар;

3) укытучылык, фәнни һәм башка ижат эшчәнлегеннән тыш, башка түлөүлө эшчәнлек белән шөгыйльләнөргө. Шул ук вакытта укытучылык, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек, эгэр Россия Федерациясенөң халыкара шартнамәсендө яисө Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, бары тик чит дөүлөтлөр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданныгы булмаган затлар акчалары исәбеннән генө финанслана алмый.;

4) Эгэр Россия Федерациясенөң халыкара шартнамәсендө яисө Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарэ органны, попечительлек яисө күзөтчөлек советлары, коммерциягө карамаган чит ил хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендө эш итүчө аларның структур бүлекчөлөренөң башка органны составына керөргө.

5. Муниципаль вазыйфаларны билөүчө, вөкалөтлөрен даими нигездө гамөлгө ашыручы затлар гражданны, административ яисө жинаять эше йө административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яисө вөкил (законлы вөкиллек очрактарынан тыш) сыйфатында катнаша алмыйлар.

5 Маддө. Депутат вөкалөтлөрен вакытынан алда туктату

1. Депутат вөкалөтлөре түбөндөгө очрактарда вакытынан алда туктатыла:

1) үлөм;

2) үз телөгө белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан хокукка сөлөтсөз яисө хокукка сөлөтө чиклөнгөн дип тану;

4) суд тарафыннан хөбөрсөз югалган дип танылу яисө вафат дип игълан ителү;

5) аңа карата судның гаеплөү хөкеменөң законлы көчөнө керүе;

6) даими яшөү урынына Россия Федерациясеннән читкө чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданныгы туктату яисө чит дөүлөт гражданныгы (гражданныгы) йө яшөүгө рөхсөтө яисө Россия Федерациясе гражданнының чит дөүлөт территориясендө даими яшөү хокукы раслый торган башка документы булу;

8) жирлек Советы вөкалөтлөрен вакытынан алда туктату;

9) хәрби хөзмөткө чакыру яисө аны алмаштыручы альтернатив гражданны хөзмөтенө юллама;

10) чит ил агенты статусын алу;

11) 33-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгелөнгөн башка очрактар.

2. Депутатның вөкалөтлөре жирлек Советы карары белән алты ай рөттән жирлек Советының барлык утырышларында житди сөбөплөр булмаганда вакытынан алда туктатыла.

3. Депутат вөкалөтлөрен вакытынан алда туктату турында жирлек Советы тарафыннан карар кабул ителгөн Депутат өлегө карарга карата шикаять белдерү турындагы гариза белән өлегө карар рәсми басылып чыккан көннән алып 10 көн эчендө судка мөрөжөгөт итөргө хокуклы.

4. Вәкаләтләре җирлек Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары нигезендә вакытыннан алда туктатылган депутат күрсәтелгән карарга суд тәртибендә шикаять биргән очракта, җирлек Советы суд карары законлы көченә кергәнчә җирлек Советы депутатларын өстәмә сайлаулар билгеләү турында Карар кабул итәргә хокуклы түгел.

5. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында җирлек Советы карары вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча, ә бу нигез җирлек Советы сессияләре арасында барлыкка килгән булса, мондый нигез барлыкка килгән көннән алып өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.

6. Әгәр җирлек Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары статьяның 1 өлешендәге 2 пунктында каралган нигездә әлеге статьяның 5 өлешендә каралган срокларда кабул ителмәгән булса, депутат процессуаль законнарда каралган тәртиптә җирлек Советының гамәл кылмавына шикаять белдерү турындагы гариза белән судка мөрәжәгать итәргә хокуклы.

7. Татарстан Республикасы Рәисе депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн итеп әлеге гаризаның җирлек советына кергән көне санала.

6 Маддә. Депутат хокуклары

1. Депутатның:

1) җирлек Советында даими комиссияләргә һәм тиешле вазыйфаларга сайларга һәм сайланырга;

2) җирлек Советы каравы өчен мәсьәләләр тәкъдим итәргә;

3) җирлек Советы тарафыннан төзелә торган органнарны һәм җирлек Советы тарафыннан сайлана торган (билгеләп куела торган, килештерелә торган) вазыйфай затларның кандидатураларын төзү мәсьәләләре буенча фикер әйтергә;

4) җирлек Советының хокукый актлары проектларын хокук чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертергә;

5) көн тәртибе, тикшерелә торган мәсьәләләрне карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр, җирлек Советы карарлары проектларына төзәтмәләр кертергә;

6) җирлек Советы сессияләрендә чираттан тыш хисапны яисә җирлек советы контролендә булган теләсә кайсы органның яисә вазыйфай затның мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) җирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) үз тәкъдимнәренә нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр бирергә;

9) җирлек Советы сессияләрендә гражданның, аның фикеренчә, иҗтимагый эһәмияткә ия булган мөрәжәгатьләрен игълан итәргә;

10) җирлек Советы тарафыннан төзелә торган органнарның составы (сан ягынан, персонал яктан) һәм җирлек Советы тарафыннан сайлана торган (билгеләп куела торган, килештерелә торган) вазыйфай затларның кандидатуралары буенча фикер әйтергә;

11) даими комиссияларнең, жирлек Советы сессияларенең беркетмэләре белән танышырга;

12) депутат ярдәмчеләре булырга.

7 Маддә. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутатның Олы Ачасыр авыл жирлеге Советы депутатының шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы документ булып торган таныклығы һәм күкрәк тамгасы бар, ул аларны үз вәкаләтләре чорында куллана.

8 Маддә. Депутат эшчәнлеге рәвешләре

1. Депутат эшчәнлеге рәвешләре булып:

1) жирлек Советы сессияләре эшендә катнашу;

2) жирлек Советының даими комиссияләре эшендә катнашу;

3) федераль дәүләт хакимияте органнарының, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфай затларына, барлык оештыру-хокукий рәвештәге оешма житәкчеләренә, ижтимагый берләшмәләргә мөрәжәгать;

4) муниципаль хокукий акт проектын кертү;

5) жирлек Советы тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукий актлар проектларын эшләүдә катнашу;

6) жирлек Советы тарафыннан Татарстан Республикасы Дәүләт Советына закон чыгару инициативасы тәртибендә кертелә торган Татарстан Республикасы законнары проектларын эзерләүдә катнашу;

б) депутат гарызнамәсе кертү;

8) сайлаучылар белән очрашулар, аларның мөрәжәгатьләре белән эшләү, үзе вәкил булган жирлек халкына үз эшчәнлеге һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүмат бирү;

9) жирле референдумнары, гавами тыңлауларны, жыелышларны, конференцияләрне һәм гражданнардан сорашып белешүләрне оештыруда һәм уздыруда катнашу;

10) территориаль ижтимагый үзидарә оештыруда катнашу.

2. Депутат үз эшчәнлеген федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, башка муниципаль хокукий актларда һәм Олы Ачасыр авыл жирлеге Советы Регламентында каралган башка рәвешләрдә дә гамәлгә ашырырга мөмкин.

9 Маддә. Депутат ярдәмчеләре

1. Депутат депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруда аңа ярдәм күрсәтү өчен өч ярдәмчегә ия булырга хокуклы. Депутат ярдәмчеләренә эше (эшчәнлеге) ижтимагый башлангычларда башкарыла.

2. Депутат үз ярдәмчеләре өчен җаваплы һәм аларны теләсә кайсы вакытта алыштырырга хокуклы.

10 Маддә. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат жирлек халкы, шулай ук жирлек территориясендә урнашкан предприятие, оешма коллективлары, муниципаль һәм башка органнар белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучылар алдында, үз эше турында елга кимендә бер тапкыр хисап тотса, вакыт-вакыт аларга жирлек советы эше турында хәбәр итә, шулай ук айга кимендә бер тапкыр халыкны кабул итә.

3. Депутат жирлек халкының законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәмин итү буенча законнарда каралган чаралар күрә, алардан кәргән тәкъдимнәрен, гаризаларны, шикаятьләрен карый, үз вәкаләтләре чикләрендә алардагы мәсьәләләрен дәрәс һәм вакытында хәл итәргә булыша.

4. Гражданны кабул итә;

5. Жәмәгәтчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәрәт һакимияте органнарына, жирле үзидәрә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кәргә.

6. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын уздыру өчен Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан махсус бирелгән урыннарда, шулай ук Зеленодольск муниципаль районының Олы Ачасыр авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын уздыру өчен бирелә торган биналарда аларны бирү тәртибенә туры китереп үткәргә.

7. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенә жылышлар, митинглар, демонстрацияләр, йөрешләр һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәргә.

8. Депутатның сайлаучылар белән очрашуларын оештыруга яисә уздыруга каршылык Россия Федерациясә законнары нигезендә административ жаваплылыкка китерә.

11 Маддә. Депутатларның Депутат этикасы кагыйдәләрен үтәвә

1. Депутат жирлек Советы тарафыннан раслана торган депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә, шул исәптән түбәндәгә йөкләмәләрен үтәргә тиеш::

1) шәхсән үзенә яисә якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләрен хәл иткәндә жирле үзидәрә органнары, оешмалар, вазыйфай затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданны эшчәнлегенә йогынты ясау өчен жирле үзидәрә органнары эшендә катнашудан тыелып калырга һәм депутат статусыннан файдаланмаска;

2) депутат вазыйфаларын объектив үтәүдә шик тудырырлык үз-үзенә тотудан тыелып торырга, шулай ук аның абруена яисә жирлек Советы абруена зыян китерерлек конфликтлы хәлләрдән качарга;

3) мәнфәгатьләр конфликтты килеп чыгу куркынычы булганда-шәхси кызыксыну (турыдан-туры яисә читләтеп) депутат бурычларын тиешенчә, объектив, гадел үтәүгә йогынты ясый яисә йогынты ясый алган вәзгыять, - бу хакта жирлек советына хәбәр итәргә һәм аның әлегә мәнфәгатьләр конфликттын булдырмауга яисә жайга салуга йөнәлдерелгән карарын үтәргә;

4) гавами чыгышларның жирлек Советында билгеләнгән кагыйдәләрен үтәргә;

5) Федераль закон нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат бурычларын үтәүгә бәйлә рәвештә аңа билгелә булган белешмәләргә депутат эшчәнлегенә бәйлә булмаган максатларда фаш итмәскә һәм файдаланмаска;

6) депутат бурычларын үтәүгә бәйлә рәвештә физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүләкләү, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күнел ачулар, ял итү, транспорт чыгымнары өчен түләү һәм башка бүләкләүләр) түләмәскә.

12 Маддә. Депутатның жирлек Советы сессияләрендә катнашуы

1. Депутат жирлек Советының барлык сессияләрендә дә катнашырга тиеш.

2. Депутат жирлек Советы сессияләрен үткәрү вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында мәгълүмат ала, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны жирлек Советы Регламенты нигезендә ала.

3. Жирлек Советы сессияләрендә катнаша алмаганда, депутат, бер көннән дә соңга калмыйча, бу хакта жирлек Советы Президиумына яки район Советы аппаратына хәбәр итә.

13 Маддә. Депутатларның жирлек Советының даими комиссияләре эшендә катнашуы

1. Депутат үзе әгъза булып торган жирлек Советы даими комиссияләренән барлык утырышларында да шәхсән катнашырга тиеш.

2. Депутат даими комиссияләр утырышларын үткәрү вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында мәгълүмат ала, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны жирлек Советы Регламенты нигезендә ала.

3. Даими комиссияләр утырышларында катнаша алмаганда, депутат, бер көннән дә соңга калмыйча, бу хакта даими комиссия рәисенә яисә жирлек Советы аппаратына хәбәр итә.

14 Маддә. Депутатның вазыйфай затлар тарафыннан беренче чиратта кабул итү хокукы

1. Депутат эшчәнлегә мәсьәләләргә буенча депутат Олы Ачасыр авыл жирлегә (алга таба – шәһәр) территориясендә жирле үзидарә органнарының вазыйфай затлары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләргә тарафыннан чираттан тыш кабул итү хокукынан файдалана.

2. Депутат вазыйфай затка турыдан-туры яисә вазыйфай затның кабул итү бүлмәсе (секретариаты) аша телдән йә язмача мөрәжәгать итә.

3. Телдән мөрәжәгать иткән очракта кабул итү вакыты жирлек Советы депутаты белән килешенгән вазыйфай зат тарафыннан билгеләнә, ә депутат язмача мөрәжәгать иткән очракта кабул итү вакыты депутат мөрәжәгатен алган көннән өч көннән дә соңга калмыйча вазыйфай зат тарафыннан билгеләнә.

4. Депутат кабул итү мөмкинлегә булмаганда, вазыйфай зат депутат белән килешү буенча өч көн эчендә башка вакытны билгели.

15 Маддә. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

1. Депутат жирле үзидарэ органнарыннан, муниципаль предприятиялэрдэн, учреждениелэрдэн һәм аларның вазыйфай затларыннан закон белән саклана торган сер булып тормаган депутатлык эшчәнлегенә бәйле мәсьәләләр буенча мәгълүмат алырга хокуклы.

2. Депутат массакүләм мәгълүмат чараларында үз эшчәнлегенә мәсьәләләр буенча Федераль законда каралган тәртиптә чыгыш ясарга хокуклы.

16 Маддә. Депутат мөрәжәгатьләрен карау

1. Депутат дәүләт органнарына, жирле үзидарэ органнарына, барлык оештыру-хокукый рәвешләрдәгә оешмаларга, ижтимагый берләшмәләргә, депутат эшчәнлегенә мәсьәләләр буенча тиешле вазыйфай затларга телдән яисә язмага мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат депутат эшчәнлегенә мәсьәләләр буенча мөрәжәгать иткән жирле үзидарэ органнары, муниципаль предприятияләр һәм учреждениеләр һәм аларның вазыйфай затлары депутатка аның мөрәжәгатенә җавап бирергә яисә ул соратып ала торган документларны яисә белешмәләренә, әгәр мөрәжәгатьне өстәмә өйрәнү яки тикшерү таләп ителмәсә, кабул ителгән көннән алып 15 көн эчендә тапшырырга тиеш.

3. Депутат мөрәжәгатенә бәйле рәвештә нинди дә булса сорауларны өстәмә тикшерү яисә өстәмә өйрәнү үткәргә кирәк булган очракта, әлегә статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән вазыйфай затлар һәм житәкчеләр бу хакта депутат мөрәжәгатен алган көннән алып 15 көн эчендә депутатка хәбәр итәргә тиеш. Соңгы җавап депутатка депутатның язма мөрәжәгатен алган көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча тапшырыла.

4. Дәүләт органнары, барлык оештыру-хокукый рәвешләрдәгә оешмалар, ижтимагый берләшмәләр, аларның вазыйфай затлары тарафыннан депутатлар мөрәжәгатьләрен карау тәртибе һәм сроклары законнар белән билгеләнә.

5. Депутат жирле үзидарэ органнары, муниципаль предприятияләр һәм учреждениеләр тарафыннан мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләренә карауда турыдан-туры катнашырга хокуклы.

17 Маддә. Депутат сорауы

1. Депутат яисә депутатлар төркеме жирлек Советы компетенциясенә керә торган мәсьәләләр һәм үзенә депутатлык эшчәнлегенә мәсьәләләр буенча жирлек Мэрына, жирле үзидарэ органнары, муниципаль предприятияләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә депутат үтенече белән мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат гарызнамәсе жирлек Советы сессиясендә язма рәвештә кертелә һәм жирлек Советы сессиясендә игълан ителә. Депутат гарызнамәсен рәсмиләштерү жирлек Советы Регламенты нигезендә башкарыла.

3. Депутат сорауы җибәрелгән Орган яисә вазыйфай зат аңа җавапны алган көннән алып 15 көн эчендә язма рәвештә бирә.

18 Маддә. Депутатның бурычлары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, жирлек уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә; гражданнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмин итәргә;

2) сайлаучыларны даими рәвештә, кимендә айга бер мәртәбә кабул итәргә;

3) гражданнарның, барлык оештыру-хокукый рәвешләрдәге оешмаларның, ижтимагый берләшмәләренең, дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының мөрәжәгатьләрен үз вакытында карарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җаваплар бирергә;

4) сайлаучылар алдында турыдан-туры очрашуларда хисап тотарга, шулай ук үз эшләре турында массакуләм мәгълүмат чаралары аша елга кимендә бер мәртәбә хәбәр итәргә;

5) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрен үтәргә;

6) дәүләт һәм закон белән саклана торган башка сер сакларга, шулай ук депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә гражданнарның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы аңа билгеле булган белешмәләрен ачмаска.

2. Депутат федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек уставы һәм жирлек Советының муниципаль хокукый актлары белән үзенә йөкләнгән башка бурычларны башкара.

19 Маддә. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат, жирле үзидарәнең коллегияль органы әгъзасы буларак, жирлек советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәмин итә торган тулы хокукларга ия.

2. Жирлек советы депутатның сайлау округындагы, жирлек Советындагы эше, жирлек Советы карарларын һәм йөкләмәләрен үтәве турында хәбәр тыңлый.

3. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында, үзидарә территориясен икътисадый һәм социаль үстерү программаларын үтәүнең барышы турында, депутатның тәнкыйди искәرمәләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында хәбәр итәләр, депутатның законнарны, муниципаль берәмлекләренең вәкилләкле органнарының эш практикасын, жәмәгәтчелек фикерен өйрәнүенә булышлык итәләр.

20 Маддә. Депутат эшчәнлегенә социаль һәм башка гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның социаль һәм башка гарантияләре жирлекнең законнары, Муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутатларны җинаять яисә административ җаваплылыкка тартканда, тоткарлаганда, кулга алганда, тентүдә, сорау алуда, аларга карата башка җинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук депутатларга карата, алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, язышу вакытында оператив-эзләү

чаралары уздырганда депутатларның хокуклары гарантияләре алар файдалана торган элементә чаралары, аларга караган документлар федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция һәм депутат статусына туры килә торган башка гамәлләр өчен, шул исәптән вәкаләтләр чоры тәмамлангач та, жинаять яисә административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан федераль законда каралган гавами мыскыллаулар, яла ягулар яисә башка хокук бозулар җибәрелгән очрақларга кагылмый.

4. Коррупциягә каршы тору турында Россия Федерациясе законнары нигезендә мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә жайга салу турындагы таләпләрне үтәмәгән өчен депутатның коллегиаль карарлар кабул итүдә (шул исәптән көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча тавыш бирүдә) катнашуы йә биләгән вазыйфасы буенча Россия Федерациясе норматив хокукый актларында каралган башка бурычларны үтәве депутатны җаваплылыкка тарту өчен нигез булып тормый.

21 Маддә. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруда каршылыклар тудырган өчен җаваплылык

Жирле үзидарә органнарының, оешмаларның һәм иҗтимагый берләшмәләренең вазыйфаи затлары тарафыннан әлеге Нигезләмә нигезләмәләрен үтәмәү, шул исәптән әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән срокларны һәм депутат гарызнамәләренә һәм мөрәжәгатьләренә җаваплар бирү тәртибен үтәмәү, белә торып ялган мәгълүмат бирү, мәгълүмат бирүдән хокуксыз баш тарту, аны бирүдән читләшү, депутатларны кабул итү кагыйдәләрен бозу, каралган җаваплылыкка китерә законнар белән.